

Oponentský posudek

na diplomovou práci „Ke správním dějinám okresních četnických velitelství v obvodu četnického oddělení Benešov v meziválečném období a v období Protektorátu Čechy a Morava“

Autor: Bc. Miroslava Breburdová

Školitel: Doc. PhDr. Jiří Šouša, CSc.

Studijní obor: Katedra PVH a AS, FF UK Praha

M. Breburdová předkládá rozsáhlou práci k regionálním dějinám správy 20. století. Považuji za odvážný počín, že si nevybrala téma ze široké oblasti správy vnitřní a všeobecné, ale že sáhla k méně zpracovávanému segmentu politické správy – ke správě vnitřní bezpečnosti státu.

Autorka v úvodu přehledně představuje různé typy archivních pramenů, upozorňuje na takové, jejichž původci byly útvary četnictva a zmiňuje propojenost s fondy státní správy i samosprávy. Zároveň připomíná jejich torzovitost. Dále rozebírá i literaturu k dějinám četnictva, a to jak přehledné historicko-správní práce tak i drobnější, ale zásadní, studie.

Zvolené téma následně zasazuje do širšího historického kontextu a seznamuje nás s obecným vývojem četnictva jako bezpečnostního aparátu na našem území i mimo něj. Práce představuje rovněž politickou správu v daném regionu, což je jistě chvályhodné a potřebné, ale domnívám se, že období středověku a raného novověku, resp. střípky z historie středních Čech na východ a jihovýchod od Prahy do konce 19. století se zadaným tématem nesouvisí a že se tato kapitola mohla omezit pouze na 1. polovinu 20. století.

Kapitoly týkající se tématu jsou zpracovány velmi erudovaně a konkrétně. Je na místě připomenout, že československé četnictvo jako ozbrojený bezpečnostní sbor s vojenským způsobem organizace udržovalo po celou dobu své existence veřejný pořádek a bezpečnost. Stalo se součástí Ministerstva vnitra nového státu a kopírovalo strukturu jeho politické správy. Zemská velitelství pak korespondovala s nově zřízenou zemskou správou politickou (později zemskými úřady). Podléhala jim četnická oddělení, jež tvořila spojovací článek k četnickým okresním velitelstvím umístěným zpravidla v úřadech politického okresu.

V centru autorčina zájmu jsou okresní četnická velitelství v obvodu četnického oddělení Benešov. Přehledně se seznamujeme jednak se správním vývojem vlastního obvodu od zřízení v roce 1906 až po rok 1942, resp. 1945, kdy s koncem války zaniká, resp. je transformováno spolu s dalšími bezpečnostními složkami pod Zemský odbor bezpečnosti v Praze (resp. Ministerstvo vnitra). Detailně poznáváme (díky pečlivému studiu pramenů) i jeho zajímavé personální obsazení. Dále je obdobným způsobem představeno pět podřízených okresních četnických velitelství, a to jak s jejich vlastní správní historií, tak i s personálem, činností a také sídlem.

Práci doprovází popis kanceláře okresního četnického velitele a její chod, přínosný je zejména diplomatický (a paleografický) rozbor některých zásadních písemných pramenů od vybraného původce, jímž je okresní četnické velitelství v Benešově. Vedle běžných registraturních pomůcek (podací protokoly a rejstříky) autorka správně vyzdvihuje význam

knih úředních, jakými byly památníky, jež měly zachycovat důležité události v příslušném okrsku (zde v OČV Benešov) a staniční služební knihy, které zachycovaly konkrétní služební úkony.

Následuje bohatý seznam pramenů, ale i literatury a zdrojů z různých webových stránek vážících se ke studované problematice. Je zřejmé, že autorka věnovala zvolenému tématu velkou pozornost a čerpala z řady zajímavých zdrojů. Studium více archivních fondů pocházejících z archivů ústředních, ale i regionálních považují z hlediska přípravy diplomní práce za nadstandartní. Autorka se tak velmi dobře seznámila s mnoha dokumenty vážícími se jak k obecnému vývoji bezpečnostní správy na našem území a také ke konkrétním osobám a událostem. Dostatečně zastoupená je i literatura týkající se správního vývoje ve zvoleném regionu i k dějinám bezpečnostních složek či jejím členům se zvláštním zřetelem k první polovině 20. století. Doporučila bych však její vnitřní členění, resp. vydělení archivních pomůcek. Vzhledem k tomu, že autorka ve své práci zmiňuje v kontextu historické události velkého časového rozsahu, je nucena se opírat o literaturu širokého spektra – objevují se tak v přehledu i obecné dějin správy, studie k historickým mezníkům a regionálním událostem až např. po populárně naučnou formou psanou knihu M. Ivanova. Autorka si tak nechtíc situaci poněkud zkomplikovala; nicméně se domnívám, že znalost takového rozsahu není nutné v diplomní práci vyžadovat.

Samotná práce je obohacena řadou zajímavých příloh, mezi nimiž je třeba jmenovat mapy četnického oddělení a obvodů z různého období, které dobře ilustrují zkoumaný region.

Závěrem je třeba konstatovat, že práce Miroslavy Breburdové *Ke správním dějinám okresních četnických velitelství v obvodu četnického oddělení Benešov v meziválečném období a v období Protektorátu Čechy a Morava* zcela splňuje požadavky kladené na diplomní práci. Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

V Praze, dne 2. září 2017

PhDr. Zdeňka Kokošková